

ארבעה אחין פרק שלישי יבמות

כת.

עין משפט נר מצוה

א א מ"י פ"ו מהל' יבוס
הלכה א סג עשין נא
נב קטע פ"ה
קטע פ"ה
יב ב מ"י שם טו"ש ע"ש
ספ"ג:
ג א מ"י ש"ה ה
טו"ש ע"ש ספ"ג א:

מוסף רש"י

כיון שעמדה עליו
שעה אחת באיסור.
פסק בית שמאי (לקט)
המגדל את השאה
והחזירה מותרת ליבס
רבי אלעזר אוקר, הואיל
ועמדה עליו שעה אחת
באיסור גרומת את (לקט)
(מא). דאמר אפשר
לצמצם. צנבורות (לר).
רמל שלג כברה וילת
שני יבוסים וילאו את
לחשים כחמה, ר' יוסי
אומר שניהם לכהן וכתמים
אומרים אחד לו ואחד
לכהן דלי אפשר למצמם
ולתת שניהם כחמה, אלף
אחד יולא רשון ופוטרי
אלהם והשני חולין,
ומשום דלל ידע הי
מייסו, הו מרוביהו
ספק צבורות אחד לכהן
והשני ידע עד שיפסקא
והכלל נמומו לבעל הבית
(רע"ל י"ב וכע"ז שבוטחו
היתה אחת מוחן
אסורה על האחד
איסור ערה. כגון תמומו
ואם תמומו, אסור בה
ומותר באחותה. ללא
אחת זקוקה היא, דערה
ללא קמייה ליה ליעומו
(רע"ל כ"ב). אחרת, על
ערוה שיהיה יבמתה.
כגון שנפלו שתי אחיות
משום אחין, האמת אסורה
לכהן ערוה, כגון שהיא
לכהן או תמומו, או
חולצת או מתייבמת.
אחת הערוה, ללא פגע
באחות זקוקה משום
דערה ללא זקוקה היא
(רע"ל כ"ב וכע"ז לעיל כו).

תוס' הר מקמאי (המשך)

מייבס הך דאינו חתן
מייבס, ורב פפא לא שני
ליה הכי דמשמע ליה
מקמייה אסור בשתייהן (ג)
אסור שנה ומשום הכי
אוקמהו כגון שנפל הך
דאינה חמות ברישאה, מיהו
מ"מ אפלו נפל חמות
ברישאה אסור בשתייהן
או משום גורה דלמא
נפל הך דאינה חמות
ברישאה או משום דגורין
דלמא קריה ומייבס הך
חתן ברישאה, וזו אורח
סברת הרב שכתב משנתנו
כפשוטו דראתו (ג) עלה
לרב פפא דאמר ג' כגון
דנפל דאינה חמות ברישאה,
דחתן לר"י אלא לרב
מתייבס היכי מתיבס, איכא
מתייבס דלא קשיא מתייבס
לרב אלא וישא דקתיא ולא
מתייבס דלא קשיא דקתיא
השני אסור בשתייהן דרב
לא קאמר אלא במתה,
אבל לר"י דאמר אסור
בשתייהן לא שני ליה בן
מתה ללא מתה, ואפ"ה
מותר ברישאה פני
שהותרה בשעת נפילה
ומשום הכי אקשינן ליה
מתני'. ולר"י מסבירא
דלא קשיא מתייבס דרב
לטעמיה דאמר אין זיקה
כדקאמר לעיל ורב לית
הכי אין זיקה דרבנן הוא
דארויתיה מדיקאמן כל

דבאלו יבמות ליכא שום חששא והא לא חיישין שאם נמיר כאן לייבס
הראשונה כשכבר חלץ לשניה אחי בעלמא למיעבד איפכא שאינה
חששא גדולה כ"כ שלא יטעו להמיר השניה שלא הותרה מתחלה
בשניל שנתיר הראשונה שהותרה אבל צאו לימלך צפנינו מתחלה יש

לגזור כיון שהיו ה' הלכות עממן יכול
לכא לירי קלקול ומשני ולא מתייבמות
קתני דליכא דין יבוס כלל אפי' קדם
וחלץ כבר לשניה ופריך ולימא ליה
שמה ימות וכו' ועמיד המשנה כמ"ד
אין זיקה דלדידה ודאי אפילו קדם
וחלץ לשניה דליכא למיחש טפי צאלו
יבמות מ"מ אסור לייבס ראשונה
שאם נמיר כאן לייבס אחר חלילה
יצא בעלמא לייבס ברישאה ללא מסקי
אדעתייהו טעמא דלמא אדמייבס
חד מייט ערך שאין זה טעם ידוע
ועוד אר"י דיש לפרש צענין אחר
ולימא ליה דלמא קדים וחלץ לראשונה
ברישאה ואפי' חלץ כבר מעצמו לשניה
אסרינן ראשונה ליבס דלמא אחי
למישרי בעלמא שניה נמי כשקדם
וחלץ לראשונה אבל במיתת שניה
לא שייך למיגזר כי האי גוונא ומשני
ולא מתייבמות קתני דליכא דין יבוס
כלל אפילו מתה שניה ופריך ולימא
ליה גזירה שמה ימות ולהכי אסרה
מתני' אפילו מתה שניה דאי שריא
ליבס צפני יבמים אחר מיתת שניה
יצא להמיר צלל מיתה אבל ר' יוחנן
לא איירי אלף ציבס אחד דציבס
אחד לא אחי להמיר צלל מיתה דלס
כן היה מצטל מיד מלכות יבמין אבל
צפני יבמין דלמא מוצטל מיד אלף
דגזירה שמה ימות ארדך ויצא לטעות
ולייבס וחזר בו ר"י מפירושו זה דציבס
א' נמי קתני צמתני ולא מתייבמות
דמשמע דליכא דין יבוס כלל ואפי'
מתה שניה דקתני לקמן ג' אחין ב'
מהן נשואין צ' אחיות ומתו הנשואין
את האחיות ור"י חלו חוללות ולא
מתייבמות: **וְרִימָא** א"ה ר"א
מא. (שם) דתני גבי שומרת יבס
שקידש אחיו את אחותה מתה יבמתו
מותר באשמו מתה אשמו אותה יבמה
חוללת ולא מתייבמת ובקונטרס פי'
דהיינו ר"א בפרק צ"ש (לקמן דף קט.
ושם) דמנן המגדל את אשמו והחזירה

מותרת לייבס ור' אלעזר אוקר: **א** סתם לין בר' יוסי הגלילי.
לר' יוחנן הוא דמסקינן הכי אבל רב חסדא מוקי מתייבס לשבועת
העדות (שבוטח לג. ושם) דכפרו שניהם צבת אחת כר' יוסי הגלילי ור'
יוחנן מסקי התם אפי' תימא רבנן והיינו לטעמיה דהכא ובפ"ק דעירובין
(דף ה: ד"ה ושם) פירשתי דקיימא לן דבידי אדם אפשר לנצמס
ובידי שמים נמי משמע לרצח דלית ליה פרק צמרא דצבורות (שם) (דף
ס: ושם) דאפשר לנצמס גבי ילאו שנים צעשירי וצפריק צמהה המקשה
(חולין ע. ושם) גבי צעיל אס הלכו בצברים אחר הרוב דמוקי ליה
שילא חזיו צרוב אבר ולי אמרת דא"ל לנצמס מאי קמיבעיה ליה
דמנה נפשו עתון קצורה דשמה ילא רובו ואין להאריך כי שם
הארכתי: **הך דאין חמותו ברישאה**, וא"ת מ"מ תקשה לרב דשרי
אפילו שניה וי"ל דרב אית ליה אין זיקה ולא מיתסקר אלף משום
ציטול מלכות יבמין וגורין דלמא מייבס ארדך ברישאה: **ר' רבי ארעור**
אומר ב"ש אומרים יקיימו, וא"ת וכי טעמא דצ"ש אמת לאשמועינן
דכתי פריך בפרק רבי אלעזר דמילה (שם דף קנה), וי"ל דלויטרין
הכל לאפקוי מצבייהא דאבא שאלו דאמר קל היה להם ל"ב צדבר זה:
אל

חוללות לכהלה. משמע כלומר אין כאן תקנה אחרת: ה"ג ולימא
ליה גזירה דלמא קדים וחלץ לראשונה ברישאה. אי אמרת להו
חלוזו לשניה יבמות ראשונה גזירה דלמא קדים חד וחלץ לראשונה
ואתי לייבומי ארדך שניה דכברי מה איכפת צין וזו לכו אלז דיעבד

לכתחלה קתני *ולימא ליה גזירה דלמא
קדים וחלץ לראשונה ברישאה ולא מתייבמות
קתני דליכא דין יבוס הכא כלל ולימא ליה
גזירה שמא ימות (ה) ואסור לבטל מצות יבמין
ר' יוחנן למיתה לא חייש ולימא ליה רבי
(ה) אלעזר היא (ה) דאמר כיון שעמדה עליו שעה
אחת באיסור נאסרה עליו עולמית מדיספא
ר' אלעזר רישא לאו רבי אלעזר ונימא (ה) להו
דנפול בבת אחת ורבי יוסי הגלילי היא
(ה) דאמר אפשר לצמצם לא סתם לן תנא כר'
יוסי הגלילי ולימא ליה דלא ידעינן הי נפול
ברישאה או הכי היינו דקתני קדמו וכנסו
יוציאו בשלמא (ה) ראשונה אמרינן ליה מאן
שריא לך אלא שניה אמר הבראי שניה
ייבם אלא ראשונה מייבם היינו דקאמר ליה
אחיות אינו יודע מי שנאן: תנן (ה) היתה אחת
מוהן אסורה על האחד איסור ערוה אסור בה
ומותר באחותה והשני אסור בשתייהן ס"ד
דנפלה חמותו תחלה ואמאי ליקו חתן
לייבם הך דאינה חמותו ברישאה ותהוי
חמותו לגבי אידך כיבמה שהותרה ונאסרה
וחזרה והותרה תחזור להיתרה הראשון: א"ר
פפא כגון דנפלה הך דאינה חמותו ברישאה:
ר"א אומר בש"א וכו': תניא ר"א אומר
ב"ש אומרים יקיימו ובה"א יוציאו רש"א
יקיימו אבא שאול אומר קל היה להם ל"ב"
דבבר זה שבית שמאי אומרים יוציאו ובה"א
יקיימו ר"ש כמאן אי כב"ש היינו ר"א אי
כב"ה היינו אבא שאול (ה) ה"ק לא נחלקו ב"ש
וב"ה בדבר זה: היתה אחת מהם כו': הא
תנינא חדא זימנא (ה) אחותה כשהיא יבמתה
או חולצת או מתייבמת צריכא דאי אשמועינן
התם משום דליכא למיגזר משום שני אבל
הכא דאיכא למיגזר משום שני אימא לא
ואי אשמועינן הכא משום דאיכא שני דקא
מוכח אבל התם דליכא שני אימא לא
צריכא: איסור מצוה כו': הא נמי תנינא
איסור

אוינו יודע מי שנאן. ללא מצי לתרזי כשמעמיה כלל: איסור ערוה.
כגון חמותו או ערוה אחרת: דנפלה חמותו ברישאה. (ה) וזו שאסרה
את האחרת נפלה תחלה. והאי דנקט חמותו חדא מעריות נקט
וניחא למינקטיה מילתא דשכיחא ושאר עריות טריחא מילתא
לאשכוחי: אמאי. שני אסור צמתייהן ליקו חתן של ראשונה וליבס
לשניה דאינה חמותו ואינה אחות זקוקה ומיהו חמותו לגבי
ארדך אח יבמה שהותרה צשעת נפילה כו': כגון דנפלה הך
דאינה חמותו ברישאה. ואי צמייבס לה הארץ ברישאה פיישא שנייה
שנאסרה משעת נפילתה (ה) [הוין] הלכך מו לא מהייל לה היתר: קל
היה לן ל"ב. כלומר צ"ה לקולא אמרי: ר"ש נאמן. אליבא
דמאן: אי. אמת למימר צית שמאי אומרים יקיימו היינו ר"א:
ואי אב"ש. קא מסהיד היינו אבא שאול והא ליכא למימר
דטעמא דנפשיה קאמר ללאו צר פלוגמיהו דבית שמאי וצית
הלל הוא: סגינא חדא זימנא. צפרק כיצד אחותה של ערוה
כשהיא יבמתה או חוללת כו' והיינו נמי אסור צה ומוותר באחותה:
הסם. הוא דליכא אלף חד אחת לקמן וליכא למיגזר מידי אבל
הכא דליכא למיגזר דלמא אמת שני לייבומי (ה) כחיו וקא פגע
באחות זקוקה דקמי ידיה הו רמינן מרוביהו אימא אפילו האי
דמולל מייבס האי (ה) כחיו איכא הכיכא דאחות זקוקה אסורה והאי דייבס האי חמתו ליה
אחי למישרי אחות זקוקה בעלמא: אלף הסם. דליכא אלף חד אח זימא לא לייבס דלמא אחי למישרי אחות זקוקה בעלמא:
איסור

(א) [נעיל ית. ושי"ן].
(ב) לקמן מהל' א. ליה
יעי"ן, ד' נעיל ית. צבורות
ט. ית. [שבוטח לג.].
(ג) נעיל ב. (ד) [מספחת
פ"ה]. (ה) [שעת מצ. קלה.
טובה טו. צ"ק ג' ד.].
(ו) נעיל ב. (ז) [נעיל ב.].
(ח) [נדפדפי אחי]. (ט) [וין
שאסרה על האחד נפלה
נעיל על ש"ן]. (י) [רש"ל].
(יא) ס"א צמתי. (יב) ס"א
צמתי. (יג) ס"א היבמות,
(יד) [נע"ש טיבט וע"ע מ"ט].
(טו) ס"א מ"ד ד"ה אש"ר.
(טז) [שיך נעיל צמתי כו.].

הגרות הב"ח

(א) גבי ר' אלעזר הוא
נעיל וכן צלל הערוה:
(ב) שם צמתיא דאשון
אמרינן ליה מאן שריא לך
אלף שני אמר:

תוספות ישנים

דנפלה הך דאינה
חמותו ברישאה. פ"ה
ללא דוקא פ"ה חמותו
ה"ה ערוה אחרת. אי
פ"ה ר"י ריבין דנקט
חמותו משום דתמומו
הוא ערוה ראשונה
לגבי כלל דרבי מייבס
דמאסורה ליה חמות
לה כדקאמר לקמן (כח).
רב [היה] מתיבס
מתמומו וארץ:

תוס' הר מקמאי

הדר אקשינן לר"י מהא
דחתן היתה אחת מוחן
אסורה עליו אסור ערוה
אסור בה ומותר באחותה
והשני [אסור] בשתייהן
ק"ד דנפול חמות ברישאה
ואמאי ליקום חתן ולייבם
הך דאינה חמות ותהוי
חמות לייבם אידך כיבמה
שהותרה ונאסרה וחזרה
והותרה תחזור להיתרה
הראשון אמר רב פפא כגון
שנפל הך דאינה חמות
תחילה כן היא הצעת
הגמרא. וה"ר אלפס רבי
משנתנו כפשוטה. ר"י
דק"ל כותיה אמר זו
אינה משנה וסיפא נמי
דקא' השני אסור ברישאה
אוקמה רב פפא אליבא
דרישאה כגון דנפל הך דאינה
חמות תחילה והוא ד"ל לא
כתב דרבי רב פפא והוא
דבר תימה נשוב ונאמר
כי דברי הרב ברורים
ונכונים וכולה מתני' הלה
היא והא דתנינן הלה
מתייבמת משום גורה
דלמא קדים וחלץ ברישאה
הראשונה כדאמר בהאי
פירקא גבי (תוקת) (ה)
יבמין דגורין מייבם והדר
חלץ דלמא חלץ והדר
מייבם הכא נמי לא שני.
ואע"ב דבפרק כיצד אמר
קדשי א' משתי אחיות
ואינו יודע איהו חתן
קדש דוקא חלץ והדר
יבומי אבל יבומי הדר
מחלץ לא ולא גורין
דלמא עבדי הא אטו הא
שאני התם דספק הוא
דאם קדמו וכנסו
אין מוציאין אותה היה
אבל הכא דודאי אחות
זקוקה הוא גורין הא
אטו הא ואע"ב דלר"י
שנינו ולא מתייבמות קתני
למימר דליכא דין יבוס
כלל. מיהו ר"י מודה
אפילו נפלה חמות ברישאה
ובדין הוא דליקום חתן ולייבם הא
דאינה חמות אלא גורין דלמא

(א) אולי צ"ל ומה דקשה עליה פ"ד כד דלמא כגון דנפלה וכו'. (ב) צ"ל מדקמינן אסור בשתייהן משמע דהוא אסור שוה ומשוייה וכו'. (ג) צ"ל מדקמינן אסור בשתייהן משמע דהוא אסור שוה ומשוייה וכו'. (ד) אולי צ"ל ומה דקשה עליה פ"ד כד דלמא כגון דנפלה וכו'.